

75 година ваздушних борби за небо
Отаџбине у Априлском рату 1941. године

ВАЗДУХОПЛОВНИ

Издаје: Удружење пензионисаних војних летача
и падобранаца Србије. ЗЕМУН, Штросмајерова број 1

БИЛТЕН

Број 50, фебруар 2016. године

ГОДИШЊИ ПРИЈЕМ УДРУЖЕЊА ПИЛОТА М2+

Чланови Клуба надзвучних пилота "М2+" и гости
провели су вече у пријатној атмосфери

Клуб пилота надзвучних борбених виона "М2+" приредио је 26. фебруара 2016. године у просторијама Клуба ПРЕС ЦЕНТРА годишњи коктел. Присуствовали су најстарији пилоти надзвучне авијације и млади пилоти који данас лете надзвучним авионима. Присуствовали су и представници Ваздухопловног савеза Србије, Удружења жена летача, бројни новинари и ваздухопловни ентузијастаи.

Госте и драге колеге поздравио је Бориша Мандић. Он је потом у поменуто само неке од акција Клуба у протеклих годину дана, у првом реду покретање иницијативе да се наша јавност и држава више посвети стању у нашем ваздухопловству, које није задовољавајуће. Позвао је на ангажовање свих ваздухопловаца да се то стање поправи. Покренуо је иницијативу за оснивање Клуба пилота Србије. Посебно је нагласио достојанствен однос према нашим колегама који су настрадали у спасилачкој мисији пре годину дана, на хуманом задатку спасавања живота у повоју, што ми изузетно ценимо и уважавамо.

Златомиру Грујићу додељено је највише признање
"Повеља Михаило Петровић", десно Бориша Мандић

ПОСАДИ ХЕЛИКОПТЕРА ПОСТХУМНО ЗЛАТНА ПЛАКЕТА

У Скупштини Београда, 10. фебруара, уречена су признања у 53. акцији "Вечерњих новости" „Најплеменитији подвиг године“. Златна плакета за подвиг који се додељује постхумно припала је четворочланој посади хеликоптера Војске Србије: мајор Омер Мехић, капетан Милован Ђукарић, заставници Небојша Драјић, и Иван Миладиновић и двојици медицинара из Новог Пазара: Џеваду Љајићу, Мирославу Веселиновићу, који су страдали у паду летелице у покушају да спасу бебу. Сви су се и раније истицали племенитошћу, а Иван Миладиновић је, за живота, добио пре годину дана плакету за најплеменитији подвиг. Плакета је уречена члановима породица настрадалих хероја.

ИЗ ИСТОРИЈЕ ВАЗДУХОПЛОВСТВА И ПВО

ХЕЛИКОПТЕРИ С-51 У РВ И ПВО

У Југословенском РВ и ПВО први хеликоптери примљени су фебруара 1954. године, то си били С-51 МК 1.8 (Sikorski S-51 Mk 1.8) компаније Вестланд (Westland Aircraft Ltd). Десет примерака примљено је у 27. хе 107. хп. Хеликоптер С-51 сек ористио за превоз људства и материјала. Уградњом специјалних гондола са стране кабине могао је носити два рањеника.

Хеликоптери Сикорски С-51 на стајаници
старог земунског аеродрома

ДЕДА МРАЗ МЕЂУ ВАЗДУХОПЛОВЦИМА НА БАТАЈНИЦИ

На аеродром Батајница, 29.децембра, већ традиционално и на општу радост свих малишана, слетео је Деда Мраз.

Тога дана, стајанком се нису кретали пилоти и техничари и није се чула грмљавина снажних авионских мотора. Све те уобичајене звукове за један војни аеродром, заменили су дечији смех, весела игра и дозивање Деда Мраза да дође са поклонима за бројну окупљену децу.

Ваздухопловци са Батајнице поново су показали да су не само велики војници, већ и брижни родитељи и људи великог срца. Данас су отворили капије свог аеродрома како за своју децу, тако и за малишане из Завода за психофизиолошке поремећаје и говорну патологију „Цветко Брајовић“ из стационара у Липовици и за децу из вишечланих социјално угрожених породица. Осмех детета нема разлику и увек је искрен.

Тако је већ годинама и тако ће се и наставити на овом наше аеродрому.

Док су чекали долазак деда Мраза, са децом су се дружили познати ТВ водитељ Дејан Пантелић, те глумац из популарне серије „Војна Академија“ Бојан Перић.

Пуно топлих порука, осмеха и заједничких снимака, попунило је време на децембарској хладноћи.

Напокон, из магле се појавио велики транспортни авион. Авион којим долази Деда Мраз из далеке Лапоније. Док је

авион појако рулао према стајанци из магле се појавио и мали хеликоптер којим су долазиле и Добре виле, верне пратиље Деда Мраза.

Весели дечији погледи пратили су сваки тренутак доласка авиона на стајанку и спуштање теретне рампе. Тренутак паузе и појавио се познати лик из дечијих снова.

Деда Мраз је поново на Батајничком аеродрому!

За тренутак је био окружен бројним малишанима. Донео је осмех, доброту, бомбоне, чоколадице и пун теретни авион поклона за децу. За децу су стигли поклони о којима су малишани данима маштали, писали писма Деда Мразу и потајно се надали да ће их добити.

Тог дана Батајница је имала велико срце за сву децу.

Све остало је једна лепа Новогодишња прича, која ће остати заувек у сећању свих малишана који су тог дана били на аеродрому Батајница.

Да не заборавимо да се захвалимо и онима који су најзаслужнији, а то су већ традиционално наш стари заставник Горан Крајиновић у главној улози те разводнице Маријана Бурсаћ и Драгана Гелић као добре виле. Наравно захвалност дугујемо и посади транспортног авиона АН-26, без које Деда Мраз неби слетео на аеродром Батајница.

С.Ј.

ВАЗДУХОПЛОВНА ХРОНОЛОГИЈА

- **1. марта 1916. године**, на Крфу је формиран Аеропланско депо.

- **1. марта 1919. године**, у Новом Саду је основана Ваздухопловна команда са седиштем на Петроварадинској тврђави.

- **3. марта 1915. године**, француска ескадрила је пошла за Србију, на два брода. У Солун је стигла 10. марта а у Ниш 15. марта. Одатле је продужила за Смедеревску Паланку.

- **9. марта 1879. године**, инжењер Огњеслав Костовић, Србин из Војводине, приказао је пред научницима у Петровграду своје пројекте махокрилца, хеликоптера и управљивог балона-дирижабла.

- **10. марта 1953. године**, слетањем прва четири млазна авиона Т-33 Шутинг Стар на писту батајничког аеродрома, започела је „млазна ера“ нашег РВ и ПВО.

- **12. марта 1941. године**, југословенске ваздухопловне јединице запоселе су 23 ратна аеродрома и летишта предвиђена ратним планом „Р-41“.

- **12. марта 1944. године**, југословенско-британским протоколом је утврђено формирање борбене авијације НОВЈ.

- **15. марта 1927. године**, у Земуну је основана фабрика авиона под називом „Фабрика аероплана и хидроплана Змај“.

- **15. марта 1940. године**, „Фабрика авиона Утва“ са седиштем у Београду преселила је своје погоне у Панчево.

- **20. марта 1913. године**, код Скадра је погинуо наредник-пилот Михаило Петровић. Он је прва жртва српског војног ваздухопловства и друга у свету.

- **24. марта 1999. године**, масовним дејствима авијације и крстарећих пројектила, почела је агресија НАТО на СР Југославију.

- **25. марта 1919. године**, обављено прво слетање СПАД 46 на београдски аеродром који се тада налазио код Панчева.

- **25. марта 1927. године**, отворен је земунски аеродром и на њега је пребазирана 125. ловачка група из Новог Сада, под командом мајора Миодрага Томића.

- **25. марта 1999. године**, погинуо је на борбеном задатку потпуковник-пилот Живота Ђурић, командант 241. ловачко-бомбардерске ескадриле „Тигрови“, на авиону Орао.

- **26. марта 1999. године**, на борбеном задатку погинуо је мајор-пилот ловац Зоран Радосављевић.

- **27. марта 1941. године**, ваздухопловство је имало кључну улогу у војно-државном удару, када је одбачен срамни споразум о приступању Краљевине Југославије „Тројном пакту“ и она се сврстала у антифашистичку коалицију.

- **27. марта 1999. године**, изнад сремског села Буђановци наша ПВО је оборила тзв. „невидљиви“ авион Ф-117, понос ваздухопловне индустрије САД.

ПРЕГЛЕД ПЛАНОВА МОДЕРНИЗАЦИЈЕ РВ И ПВО СРБИЈЕ УЗ ОГРАНИЧЕНА ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА

Планови попуне техником РВ и ПВО Војске Србије у 2016. години требали би поправити сада прилично лоше стање са истрошеним средствима. Наручена су из Русије два Ми-17В-5 и послан је на ремонт Антонов Ан-26, из Словеније ће се преузети два кориштена половна радара 3Д радара АН/ТПС-70, коначно пред пријемом у наоружање је 14 нових школских авиона В-54 Ласта. Ради се на припреми почетка модернизације девет млазних школско-борбених авиона Галеп Г-4 на стандард Г-4МД са новом авионицом.

Новине у модернизацији требале би освежити РВ и ПВО, али нема говора о томе да ће се моћи коначно подузети годинама одлагане велике наруџбе, јер обрамбени прорачун одобрен за 2016. годину може подмирити углавном трошкове за особље, нешто вјежби и мало набавки технике. У прорачуну од 55.788.602.000 динара односно око 458 милијуна ЕУР, ако се течаж задржи на тренутној разини, за набавке је предвиђено само 2.796.150.000 динара (око 22,79 милиона ЕУР). За тај новац пуно тога би се хтјело учинити, али мало може, јер ће добар дио новца отићи за плаћање само једног од два наручена Ми-17В-5. Према провобитним плановима један хеликоптера је требала платити државна фирма ЈУГОИМПОРТ-СДПР, а други удружено СМАТСА и Директорат цивилног ваздухопловства. Због разних околности највећи дио тог другог Ми-17В-5 платит ће се из обрамбеног прорачуна. Укупни трошак за оба Ми-17В-5 која су сада у производњи у заводу Казану у Татарстану износи 25.349.911,43 еура.

Када се из прорачуна за набавке плати рачун Русима преостали новац морат ће покрити велику листу потреба од теренских возила 4×4 и 6×6 из домаће твртке ФАП до комуникацијских суштава француског Тхалеса.

За РВ и ПВО бити ће финансирана набавка два радара АН/ТПС-70 која ће доћи из словенских вишкова. Према увјетима тендера Министарство одбране Словеније примало је најповољније понуде и 2. просинца је закључено да је ЈУГОИМПОРТ-СДПР добио посао. У пакету осим два радара бити ће и знатна количина причувних дијелова која је посебно важна Србима за одржавање два радара која су сада на положајима из састава 126. бригаде ваздушног осматрања јављања и навођења/РВиПВО.

У 2016. години са ремонта и модернизације навигацијског и комуникацијског суштава вратит ће се у 138. ескадрилу на батајнички аеродром Ан-26 евиденцијског броја 71386. У заводу у Ростову на Дону бити ће продужен ресурс авиона и то ће за сада осигурати потенцијал за пријевоз терета и људи те обуку падобранаца.

Почетком 2016. године коначно би требало кренути увођење Ласте у оперативну упорабу. Авион, чији је развој почео још 1982. године преживио је потпуне промене пројекта, несташицу новца и добре воље деведесетих година и у живот се вратио добрим дијелом одлуком Министарства одбране Ирака у просинцу 2007. године када је наручено 20 авиона овог типа. Ирачани су давно примили

авионе под ознаком Ласта-95Н који се сада рутински користе за обуку младих пилота. За разлику од Ирачана, код куће је Ласта имала пуно мање среће – авиони су одавно требали бити у ескадрилама, али због катастрофе из 2012. године у којој је страдао један пилот и уништен први предсеријски авион пројект је прошао кроз дубоку кризу и преиспитивање учињеног. После нових серија детаљних тестова и замршене бирократске процедуре сада су Ласте пред уласком у састав. Планирано је да се са 14 авиона попуни 252. школско-тренажна авијацијска ескадрила у Батајници у којој летачку обуку пролазе кадети пилоти и борбене екадриле за потребе додатне обуке пилота МиГ-ова и Орлова.

Послије обуке на модерним Ластама кадети ће прелазити на Г-4 са конвенционалним аналогним инструментима. Тај раскорак треба ће премостити модернизацијом девет Г-4МД по пројекту који би 2016. године коначно требао да крене са мртве тачке. У прорачуну за 2016. годину одобрено је финансирање радова на Г-4МД са износом од 540.913.000 динара (око 4,45 милијуна ЕУР) за трошкове пројектирања и почетка сарадње са иноземним технолошким партнером. У 2017. и 2018. години за наставак рада на Г-4МД биће осигурано око 4,45 милиона ЕУР по години. За сада службено није проведено натјечај, али премијер Србије Александар Вучић у више прилика јавно је потврдио да ће уговор бити потписан изравно са Аирбусом. Технолошки партнер требао би провести модернизацију једног авиона као прототипа, а затим би се провели радови на осам авиона у заводу “Мома Станојловић” у Батајници. Читав посао требао би се завршити 2021. године.

Стратешки ослонац на Аирбус требао би ријешити још један велики проблем РВ и ПВО – дугорочно одржавање СА-341Х и СА-342Л Газела произведених у “Соко” Мостару. Обзиром да се Газеле код матичног произвођача у погонима у Маригнону у Француској не производе већ дуже од тридесет година, Срби се надају да ће добити подршку за ремонт и производњу причувних дијелова и за страно тржиште. Тако би се одржале Газеле у строју и истовремено зарадили неки новци.

Отворено питање за РВ и ПВО остати ће набавка борбених авиона. Сада су преостала само 2 једносједра и један двојсед МиГ-29 те два двосједра МиГ-21УМ. Интервентна мјера бити ће финансирање набавке причувних дијелова и ремонта на једном једносједу МиГ-29 и једном двосједу МиГ-21УМ те можда некакве шансе да се проведе ремонт девет МиГ-21бис. То би било све што се може учинити са техником коју сада РВ и ПВО посједује, али данашњи сусрет Рогозин-Вучић отвара нову шансу у преговорима за набавку са истока. Тренутно се не може лицитирати што реално РВ и ПВО може очекивати од “Руског посла”, али отворена је прилика за набавку било половних било нових борбених авиона.

Објавио **Александар Радић**
- *defender.hr*, 11. септембра 2016. године

ПАО РУСКИ ХЕЛИКОПТЕР МИ-8, ЧЕТИРИ ОСОБЕ ПОГИНУЛЕ

У паду руског војног хеликоптера Ми-8 у Псковској области погинуло је четворо људи, потврдило је руско Министарство одбране.

"На основу извештаја спасилачке групе која је дошла на место принудног слетања хеликоптера Ми-8, погинула су три члана посаде и један техничар-инструктор", саопштило је Министарство одбране Русије.

Раније је саопштено да је на месту пада хеликоптера пронађено тело једне погинуле особе, а летелицу је захваatio пожар.

"На месту пожара пронађена су тела још тројице чланова посаде", рекао је саговорник РИА Новости.

Хеликоптер Ми-8 је изводио планирани пробни лет с аеродрома "Остров" у Псковској области у понедељак увече.

У 19.21 по московском времену веза с посадом се прекинула, преноси Спутњик. *Фонет, понедељак, 8. фебруар 2016.*

ЦИХАДИСТИ ОБОРИЛИ АВИОН ЛИБИЈСКЕ ВОЈСКЕ

БЕНГАЗИ - Либијска војска саопштила је да су цихадисти оборили њихов ловац док је вршио ваздушне ударе на положаје такозване Исламске државе. Шеф либијског ратног ваздухопловства, бригадни генерал Сакр ал-Јаруши изјавио је да је либијски МиГ-23 гађао положаје ИД и других милитантних група у граду Дерна на истоку земље кад се нашао под ватром противавионских топова, пренела је агенција АП. Он је рекао да се пилот катапултирао и да се безбедно спустио на земљу.

Портпарол коалиције исламистичких оружаних група у Дерни Абдул-Монеим ал-Шари је потврдио да су његови борци гађали либијски ловац. Дан раније су у Дерни у ваздушном удару погинула четири цивила, а Ал-Јаруши наводи да је тај удар извела „суседна земља“, што се највероватније односи на Египат, наводи АП. Портпарол египатске војске Мохамед Самир је негирао да су снаге његове земље извршиле тај удар.

Танјуг, понедељак, 08.02.2016.

САД ЗА ПОСТАВЉАЊЕ АНТИРАКЕТНОГ СИСТЕМА У ЈУЖНОЈ КОРЕЈИ

ВАШИНГТОН - Америчка војска се нада да ће у Јужну Кореју што је скорије могуће послати софистицирани ракетни одбрамбени систем, саопштио је Пентагон.

Званичници јужнокорејске и америчке војске су, након што је Северна Кореја на запрепашћење читавог света лансирала ракету дугог домета са сателитом, најавили да ће започети формалне разговоре о постављању одбрамбеног система кратког и средњег домета ТХААД у Јужној Кореји, веома близу Северној Кореји, пренела је агенција АФП.

Северна Кореја се због лансирања ракете нашла под оштром критиком читавог света, будући да се то сматра корак ближе употреби интерконтиненталних балистичких ракета, које би могле да погоде чак и САД. Систем ТХААД испуљује антибалистичке ракете које би требало да погоде непријатељске ракете било унутар или ван Земљине атмосфере, током последње фазе њиховог лета.

Кина се оштро противи распоређивању тог ракетног система тако близу своје границе, али је Кук истакао да систем ТХААД не представља никакву претњу тој земљи.

„Ако тај систем буде распоређен на Корејском полуострву, он ће бити усмерен искључиво на Северну Кореју, а допринеће антиракетној одбрани која ће повећати постојеће способности за одбрану од могућих севернокорејских ракетних претњи“, рекао је портпарол Пентагона.

Танјуг, понедељак, 08.02.2016.

ПУТИН НАЛОЖИО ВЕЛИКЕ ВОЈНЕ ВЕЖБЕ

МОСКВА – Руски председник Владимир Путин наложио је данас велике војне вежбе на југозападу Русије док се настављају тензије са Западом, пренела је агенција Асошијетид прес.

Министар одбране Сергеј Шојгу рекао је да су неке ваздушне десантне јединице, као и војни транспортни авиони од јутрос у стању борбене готовости пошто су почеле вежбе у јужном војном округу.

Тај округ укључује војску стационирану на Криму који је Русија анектирала од Украјине 2014, као и снаге на северном Кавказу и југозападним деловима земље код границе с Украјином.

Шојгу је рекао да је циљ маневара да се провери реаговање војске на терористичке претње, природне катастрофе и друге изазове.

Руско министарство одбране саопштило је да ће страни војни атшеи бити обавештени о ненајављеној провери борбене готовости, пренела је агенција Тасс.

Понедељак, 08.02.2016.

РУСИЈА ЋЕ ОДГОВОРТИ НА ГОМИЛАЊЕ СНАГА НАТО-А

МОСКВА - Изасланик Русије при НАТО Александер Грушко изјавио је да ће Москва одговорити на гомилање снага Алијансе близу руских граница. У обраћању на телевизији Грушко је рекао да распоређивање снага НАТО у источној Европи „не може остати без војно-техничког одговора“.

Грушко је нагласио да Русија неће дозволити да њени безбедносни интереси буду угрожени, али није желео да каже какве ће конкретно потезе повући Москва. Од како је украјинска криза озбиљно нарушила односе Русије и Запада, САД и њени западни савезници стационирани су додатно наоружање у чланицама НАТО у централној и источној Европи.

Пентагон планира да учетворостручи издатке за јединице и обуку у Европи као део напора да се утиче на политику Русије. Москва већ дуго критикује активности НАТО близу руских граница као претњу њеној безбедности.

Бета-АП понедељак, 08.02.2016.

“Ваздухопловни билтен” излази једном месечно. Примерци су бесплатни за чланове УПВЛПС. Текстовете одабрали, написали - приредили, уредили и припремили за штампу Златомир Грујић и Милан Ракић. Е-пошта: zlgrujic@gmail.com